

“Tasdiqlangan”
“Ipoteka-bank” ATIB
Aksiyadorlarning umumiy yig‘ilishi
2016 yil “5” dekabrda
№23-sonli yig‘ilishi bayoni

“Ma’qullangan”
“Ipoteka-bank” ATIB
Kuzatuv kengashining
2016 yil “21” noyabrda
№73-sonli bayoni

**“IOTEKA-BANK” ATIB
ICHKI NAZORAT TO’GRISIDAGI
NIZOM**

Toshkent – 2016 yil

I. Umumiy qoidalar

1. Ushbu "Ipoteka-bank" aksiyadorlik tijorat ipoteka bankining (keyingi o'rinlarda - Bank) ichki nazorati to'g'risidagi Nizom (keyingi o'rinlarda - Nizom) O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligiga, Bank ustaviga, aksiyadorlik jamiyatlari samaradorligini oshirish bo'yicha komissiya yig'ilishining 2015 yil 31 dekabrda 9-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan Korporativ boshqaruv kodeksiga va Bankning ichki hujjatlariga muvofiq ishlab chiqilgan.

2. Ushbu Nizom ichki nazorat tizimining maqsadlari va vazifalarini, uning ishlash printsiplarini, shuningdek, Bank organlari va ichki nazorat uchun javobgar shaxslarni belgilaydi.

II. Ichki nazorat tizimi va maqsadlarini ta'riflash

3. Ichki nazorat - bu Bank faoliyatida olib boriladigan va Bankning quyidagi yo'nalishlar bo'yicha maqsadlariga erishilishini asosli va etarli darajada tasdiqlash uchun xatarlarni boshqarish, boshqarish va korporativ boshqaruv jarayonlarining samaradorligini oshirishga qaratilgan doimiy ravishda olib boriladigan jarayon[^]

- faoliyat samaradorligi, shu jumladan operatsiya, foyda olish, aktivlar va depozitlarni himoya qilish samaradorligi darajasi;
- moliyaviy hisobotlarning ishonchliligi va ishonchliligi;
- Bank faoliyatini tartibga soluvchi qonun hujjatlari va huquqiy normalarga rioya qilish.

4. Ichki nazorat tizimi - bu Bank tomonidan Taftish komissiyasi, Kuzatuv kengashi, Ichki audit xizmati, ijroiya organi, bank tavakkalchiligini boshqarish va ichki nazorat bo'linmalari tomonidan tashkil etilgan va amalga oshiriladigan ichki hujjatlar bilan tartibga solinadigan tashkiliy tuzilma, nazorat choralari, ichki nazoratning tartib va usullari. shuningdek barcha darajadagi boshqa xodimlar tomonidan (bundan buyon matnda ichki nazorat sub'ektlari deb yuritiladi) va barcha funktsiyalar uchun.

Taftish komissiyasi va Ichki audit xizmati Bankning asosiy ichki nazorat organlari hisoblanadi.

Bankning ichki nazorat organi ichki nazorat birligi (jinoyatlardan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi ichki nazoratni ham o'z ichiga oladi) va bank xatarlarini boshqarish bo'limi hisoblanadi.

5. Ichki nazorat protseduralari - bu Bankning Kuzatuv kengashi, Bank Kuzatuv kengashining Audit qo'mitasi (keyingi o'rinlarda Audit qo'mitasi), Bank Boshqaruvi, ichki nazorat organlari, shuningdek Bank faoliyatining ayrim sohalarida ichki nazoratni amalga oshirish huquqiga ega bo'lgan bo'limlari tomonidan amalga oshiriladigan chora-tadbirlar majmui va moliyaviy-xo'jalik faoliyatini amalga oshirishda qonun hujjatlari va Bankning ichki hujjatlari buzilishini aniqlash, Bankning o'z maqsadlariga erishishi samaradorligini baholash, shuningdek ichki nazorat tartib-taomillarini amalga oshirish jarayonida ichki nazorat sub'ektlarining o'zaro munosabatlari.

6. Ichki nazoratning asosiy maqsadi barcha aksiyadorlarning, shu jumladan minoritar aksiyadorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilishni ta'minlashdir.

7. Ichki nazorat onlayn rejimda taqdim etish uchun mo'ljallangan:

- aktivlarni saqlash, bank resurslaridan tejamli va samarali foydalanish;
- amaldagi qonunlar va Bankning ichki hujjatlariga rioya qilish;
- bankning o'rta va uzoq muddatli istiqbolga mo'ljallangan rivojlanish strategiyasini, Bankning biznes-rejalarini amalga oshirish;
- buxgalteriya hujjatlari, moliyaviy hisobotlar va bankning boshqaruv ma'lumotlarining to'liqligi va ishonchliligi;
- Bank faoliyatida yuzaga keladigan xatarlarni aniqlash, aniqlash va tahlil qilish;
- Bank faoliyatini rejalashtirish va boshqarish, shu jumladan o'z vaqtida va tegishli tavakkalchiliklarni boshqarish bo'yicha qarorlarni qabul qilish;

- ijroiya organi, kuzatuv kengashi va taftish komissiyasi a'zolariga mukofotlar va kompensatsiyalarni to'lash, shu jumladan uning miqdorini to'lashning adekvatligi, oshkoraligi va xolisligi.

III. Ichki nazorat tizimining funksiyalash printsiplari

8. Bankdagi ichki nazorat tizimi quyidagi printsiplarga asoslanadi:

- etarli darajada ishlash - Bankdagi ichki nazorat tizimi boshqaruv tizimiga, uning tashkiliy tuzilishining murakkabligiga, amalga oshirilgan operatsiyalar hajmi va turlariga mos bo'lishi kerak;
- uzluksiz ishlash - ichki nazorat tizimining doimiy va to'g'ri ishlashi Bankka normadan chetga chiqishlarni o'z vaqtida aniqlash va kelajakda ularning paydo bo'lishining oldini olishga imkon beradi;
- ichki nazorat tizimining barcha ishtirokchilarining hisobdorligi - har bir shaxs tomonidan nazorat funktsiyalarini bajarish sifati ichki nazorat tizimining boshqa ishtirokchisi tomonidan nazorat qilinadi;
- majburiyatlarni taqsimlash - Bank nazorat funktsiyalarining takrorlanishiga yo'l qo'ymaslikka harakat qiladi va bu funktsiyalar xodimlar o'rtasida taqsimlanishi kerak, xuddi shu shaxs operatsiyalarni hisobga olgan holda, ba'zi aktivlar bilan bitimlarni tasdiqlash bilan bog'liq funktsiyalarni birlashtirmasligi, aktivlarning xavfsizligini ta'minlash va ularni inventarizatsiya qilish. . Huquqbuzarlikning oldini olish va samarali monitoringni amalga oshirish uchun ushbu funktsiyalar bir necha shaxslarga taqsimlanishi kerak;
- operatsiyalarni tegishli ravishda tasdiqlash va tasdiqlash - Bank vakolatli shaxslar tomonidan o'z vakolatlari doirasida barcha moliyaviy va xo'jalik operatsiyalarini tasdiqlash tartibini belgilashlari kerak. Bankning moliyaviy, xo'jalik va mijoz operatsiyalarini tasdiqlash tartibi Bankning ichki hujjatlari bilan belgilanadi (agar normativ hujjatlarda boshqacha tartib nazarda tutilgan bo'lmasa).
- Bankda ishlaydigan barcha ichki nazorat sub'ektlarining nazorat funktsiyalarini lozim darajada bajarishi uchun javobgarligi;
- bankning barcha bo'linmalari o'rtasida aniq hamkorlik asosida ichki nazoratni amalga oshirish;
- doimiy rivojlanish va takomillashtirish - Bank yangi muammolarni hal qilish, tizimni kengaytirish va takomillashtirish zaruriyatini hisobga olgan holda moslashtirish uchun ichki nazorat tizimini moslashuvchan sozlash uchun sharoit yaratishga intiladi;
- og'ish xabarlarini o'z vaqtida etkazish - sapmalar haqida ma'lumot imkon qadar tezroq tegishli sapmalar to'g'risida qaror qabul qilish vakolatiga ega bo'lgan shaxslarga berilishi kerak. Agar xabar kech bo'lsa, og'ishlarning istalmagan oqibatlari kuchayadi, ob'ekt boshqa holatga (harakatga) o'tadi, bu esa boshqaruvning o'zini ma'nosiz qiladi.

Nazorat funktsiyalarini amalga oshirayotganda, mavjud yo'qotishlarni imkon qadar oqilona taqsimlash kerak, bunda jiddiy yo'qotishlar bo'lishi mumkin bo'lgan bank faoliyatining eng qiyin yo'nalishlariga e'tibor qaratish lozim.

IV. Ichki nazorat tizimining komponentlari

9. Ichki nazorat tizimi bir-biriga bog'liq bo'lgan quyidagi qismlarni o'z ichiga oladi.²⁰ Bank korporativ veb-saytida quyidagi qo'shimcha ma'lumotlarni oshkor qiladi:

- Bank xodimlarining axloqiy qadriyatlarini va vakolatlari, boshqaruv siyosati, rahbariyat vakolati va javobgarligi, tashkilot tuzilmasi va xodimlarning rivojlanishi, shuningdek, kuzatuv kengashi tomonidan etakchilik va boshqaruvni o'z ichiga olgan nazorat muhiti;
- xavflarni baholash - bu har xil darajalarda va ichki izchillikda bir-biri bilan bog'liq bo'lgan muayyan vazifalarni bajarishda tegishli xavflarni aniqlash va tahlil qilish;

- boshqaruv qarorlarining bajarilishini ta'minlashga yordam beradigan siyosat va protseduralarni umumlashtiruvchi va tasdiqlash, sanktsiyalar, tasdiqlash, tekshiruvlar o'tkazish, mavjud faoliyatni monitoring qilish, aktivlar va vakolatlarning xavfsizligini kafolatlash kabi keng qamrovli xatti-harakatlarni boshqarish;
- Ma'lumotni o'z vaqtida va samarali aniqlashga, ularni ro'yxatdan o'tkazishga va ma'lumot almashishga, shu jumladan, bankning ichki nazorat siyosati va protseduralari bo'yicha barcha ichki nazorat sub'ektlari o'rtasida tushunchani shakllantirish uchun axborot almashinuvining samarali kanallarini yaratishga yo'naltirilgan axborot ta'minoti va axborot almashinuvi bo'yicha faoliyat. ularning ijrosi. Bank ma'lumotlarga ruxsatsiz kirishdan himoya qilish choralari ko'radi;
- monitoring - boshqarish va nazorat funksiyalarini o'z ichiga olgan jarayon, vaqt davomida tizimning ishlash sifati baholanadi. Ichki nazorat tizimini baholash moliyaviy hisobotlarning ishonchliligiga ta'sir qiladigan xatolar ehtimolini aniqlash, ushbu xatolarning mohiyatini aniqlash va ichki nazorat tizimining vazifalarni bajarilishini ta'minlash qobiliyatini aniqlash uchun o'tkaziladi.

Bankda ichki nazorat tizimining samaradorligini baholash uchun Kuzatuv kengashi taklifiga binoan aksiyadorlarning umumiy yig'ilishining qarori bilan mustaqil professional maslahatchi tashkilot jalb qilinishi mumkin. Audit qo'mitasi Bankning ichki nazorat tizimi samaradorligini baholash uchun mustaqil professional tashkilot - maslahatchi tanlashni tashkil qiladi.

V. Ichki nazorat uchun javobgar organlar va shaxslar

10. Ichki nazorat, Taftish komissiyasi, Bank Kuzatuv kengashi, Boshqaruv, Ichki audit xizmati, ichki nazorat va bank tavakkalchiligini boshqarish bo'limlari, shuningdek, Bankning barcha darajadagi boshqa xodimlari tomonidan amalga oshiriladi va har biri belgilangan tartibda ichki nazorat uchun javobgardir.

11. Bankning moliyaviy-xo'jalik faoliyati ustidan nazoratning tizimli xususiyatini ta'minlash maqsadida ichki nazorat tartib-qoidalari ichki nazorat organlari, Boshqaruv tomonidan, Bankning boshqa organlari va bo'linmalari bilan birgalikda amalga oshiriladi.

12. Kuzatuv kengashining vazifalari quyidagilardan iborat:

- ichki nazorat tizimining ayrim operatsiyalari va strategiyalarini ishlab chiqish va tasdiqlash yo'nalishini aniqlash;

- Bank Boshqaruvi Raisining muntazam hisobotlari, ichki va tashqi auditlar, taftish komissiyasi, boshqa manbalardan olingan ma'lumotlar va ichki nazoratning barcha jihatlari bo'yicha o'z kuzatuvlari asosida ichki nazorat tizimining ishonchliligi va samaradorligini tahlil qilish va baholash natijalari bo'yicha bank aksiyadorlarining yillik umumiy yig'ilishida yillik hisobot. shu jumladan: moliyaviy nazorat, tezkor nazorat, qonun hujjatlariga rioya etilishini nazorat qilish, ichki siyosat va tartiblarni nazorat qilish;

- Taftish komissiyasi va ichki nazorat holatini nazorat qilishga mas'ul bo'lgan ichki audit xizmatining tarkibi va tarkibini belgilash;

- ichki nazorat tartiblarini doimiy ravishda takomillashtirish.

13. Moliyaviy hisobotning ishonchliligi va to'liqligi, Bankning ichki nazorat tizimining ishonchliligi va samaradorligi ustidan nazoratni tashkil etish uchun javobgarlik Audit komissiyasi zimmasiga tushadi, uning roli, maqsadi, vazifalari va vakolatlari Bankning Audit qo'mitasi to'g'risidagi nizomda aks ettirilgan. Audit komissiyasi a'zolariga qo'yiladigan malaka talablari Bankning Audit qo'mitasi to'g'risidagi nizomda belgilangan.

14. Bank Boshqaruvi ichki nazorat tizimining protseduralarini amalga oshiradi va uning samarali ishlashini ta'minlaydi, kuzatuv kengashiga Bankning barcha xatarlari, ichki nazorat tizimidagi jiddiy kamchiliklar, shuningdek ularni bartaraf etish choralari rejalari va natijalari to'g'risida o'z vaqtida xabardor qiladi.

15. O'z vakolatlari doirasida har qanday darajadagi bo'limlarning xodimlari (shu jumladan menejerlar) monitoring strategiyalari va protseduralarini batafsil ishlab chiqishda

bevosita ishtirok etadilar. Nostandart vaziyatlar va ular paydo bo'lgan muammolarni hal qilish ularning majburiyatidir. Xodimlar muayyan operatsiyadan kelib chiqadigan muhim muammolar yoki xatarlar to'g'risida Bankning yuqori rahbariyatiga xabar berishadi.

16. Bankning moliya-xo'jalik faoliyatini nazorat qiluvchi Taftish komissiyasi aksiyadorlarning umumiy yig'ilishi tomonidan bank ustaviga muvofiq bir yil muddatga saylanadi.

Bankning taftish komissiyasining faoliyati tartibi aksiyadorlarning umumiy yig'ilishi tomonidan tasdiqlangan nizom bilan belgilanadi. Bankning taftish komissiyasining a'zolari bir vaqtning o'zida Bank Kuzatuv kengashining a'zosi bo'lishlari mumkin emas, shuningdek o'sha bankda mehnat shartnomasi (kontrakt) bo'yicha ishlashlari mumkin. Bankning taftish komissiyasi a'zolariga qo'yiladigan malaka talablari bank taftish komissiyasi to'g'risidagi nizomda belgilanadi.

Bankning moliya-xo'jalik faoliyatini auditorlik tekshiruv komissiyasi, aksiyadorlar umumiy yig'ilishi, bank kuzatuv kengashi tashabbusi bilan yoki bankning ovoz beruvchi aksiyalarining kamida besh foiziga ega bo'lgan aksiyadorning (aksiyadorlarning) iltimosiga binoan bir yil yoki boshqa davrdagi faoliyat natijalari bo'yicha Kuzatuv kengashiga oldindan xabar berish orqali amalga oshiriladi.

Taftish komissiyasi har chorakda Bank Kuzatuv kengashining yig'ilishiga bankda affillangan shahslar yoki yirik bitimlar bo'yicha bitimlar mavjudligi, shuningdek bunday operatsiyalar uchun bankning qonuniy talablari va ichki hujjatlariga muvofiqligi to'g'risida xulosani taqdim etadi.

Taftish komissiyasi a'zolariga haq to'lash tartibi va miqdori aksiyadorlarning umumiy yig'ilishi tomonidan belgilanadi.

17. Ichki nazorat tartib-qoidalarining bajarilishi ustidan doimiy nazoratni amalga oshirish, xususan, bankning moliyaviy va xo'jalik operatsiyalarini O'zbekiston Respublikasi qonunlariga va umuman bankning, uning alohida bo'linmalarining nizomlariga muvofiqligini baholash, shuningdek buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotlarning to'liqligi va ishonchliligi ichki audit xizmatiga yuklatilgan. , maqsadlari, vazifalari va vakolatlari Ichki audit xizmati to'g'risidagi nizomda aks ettirilgan. Ichki audit xizmati to'g'risidagi nizom Bank Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlanadi.

18. Bankning ichki audit xizmati Bankning Kuzatuv kengashi va Taftish qo'mitasiga Bankning ichki auditining natijalari va ichki nazorat tizimi monitoringi to'g'risida hisobot beradi. Bankning ichki audit xizmati Bank Kuzatuv kengashi va Audit qo'mitasiga hisobot beradi.

19. Ichki audit xizmati xodimlariga qo'yiladigan talablar, ichki audit xizmati xodimlariga to'lanadigan haqni to'lash tartibi va miqdori ichki audit xizmati to'g'risidagi nizomda yoki Bank Kuzatuv kengashining alohida qarori bilan belgilanadi.

Bunda quyidagi shaxslar Bankning ichki audit xizmatida egallab turishga haqli emas:

- iqtisodiy jinoyatlar yoki tartibbuzarlikka qarshi jinoyatlar uchun katta miqdordagi sudlanganligi bo'lgan shaxslar;

- Bank Boshqaruvi a'zolari bo'lgan shaxslar.

20. Bankning boshqa ichki nazorat organlari a'zolarining malakasi, shuningdek ushbu organlarning maqsadlari, funktsiyalari va hisobotlari ularning faoliyati to'g'risidagi nizomda belgilanadi.

21. Ichki nazorat tizimining to'g'ri ishlashi ham xodimlarning professionalligiga bog'liq. Bank xodimlarni tanlash, yollash, o'qitish, o'qitish va rag'batlantirish tizimi ularning yuqori malakasini va yuqori axloqiy me'yorlarga amal qilishini ta'minlash uchun harakat qilishi kerak.

Bank xodimlarining axloqiy me'yorlari (hech bo'lmaganda mijozlar bilan, boshqa bo'limlarning xodimlari bilan, bank mol-mulki bilan va xizmat vazifalari bilan) Bankning ichki hujjatlarida ko'zda tutilgan.

22. Bank bo'linmalarida ishlaydigan funktsiyalari, huquqlari va majburiyatlari, javobgarligi, kompensatsiya va to'langan haqni hisoblash tartibi Bankning ichki hujjatlarida ko'rsatilgan. Ushbu hujjatlar, shuningdek bevosita yoki bilvosita ichki nazorat masalalariga taalluqli boshqa hujjatlar ushbu Nizomga zid bo'lmasligi mumkin.

VI. Ichki nazorat organlari Boshqaruv organlari va aksiyadorlar bilan o'zaro hamkorlik qilish tartibi

23. Umuman olganda, bankning ichki nazorat tizimining samarali ishlashini ta'minlash va ichki nazorat tartib-qoidalariga rioya qilish uchun ichki nazorat organlari Bankning boshqaruv organlari, Bank aksiyadorlari, shuningdek, Bankning mansabdor shaxslari va xodimlari bilan ichki nazorat jarayonida o'zaro hamkorlik qilishadi.

24. Bankning ichki nazorat organlarining boshqaruv organlari - Aksiyadorlar Umumiy yig'ilishi va Kuzatuv kengashi hamda Bank aksiyadorlari bilan o'zaro munosabatlari quyidagicha amalga oshiriladi:

a) Ichki nazorat tizimining holati to'g'risidagi ma'lumotlarni Bank boshqaruv organlari ko'rib chiqishi uchun ichki nazorat organlari tomonidan kiritish orqali;

b) Kuzatuv kengashi va aksiyadorlar umumiy yig'ilishi tomonidan ichki nazorat organlarining hisobotlarini muntazam ravishda eshitish orqali;

v) Aksiyadorlar Umumiy yig'ilishining qarori, Kuzatuv kengashining talabi, Kompaniyaning ovoz beruvchi aksiyalarining kamida 5 (besh) foiziga egalik qiluvchi aksiyador (lar) ning yozma so'rovi bilan Bankning moliyaviy-xo'jalik faoliyatini rejadan tashqari tekshirishlar o'tkazish orqali;

d) aksiyadorlarning, shu jumladan minoritar aksiyadorlarning ichki nazorat va ularning qonuniy huquqlarining buzilishi to'g'risidagi murojaatlari (ariza, taklif va shikoyatlar) ko'rib chiqilganda.

25. Taftish komissiyasi bankning moliya-xo'jalik faoliyatini tekshirish natijalari bo'yicha aksiyadorlarning umumiy yig'ilishida hisobot beradi.

Bankning taftish komissiyasining yozma talabiga binoan bankning ijroiya organida lavozimni egallagan shaxslar bankning moliya-xo'jalik faoliyati to'g'risidagi hujjatlarni unga taqdim etishlari shart.

Bankning moliyaviy-xo'jalik faoliyatini tekshirish paytida tekshirish komissiyasi boshqa ichki nazorat organlarining materiallari va hisobotlaridan foydalanish huquqiga ega.

26. Ichki audit xizmati har oyda Audit komissiyasiga, har chorakda Bankning Audit qo'mitasiga va Kuzatuv kengashiga moliyaviy-xo'jalik faoliyatini tekshirish va ichki nazorat holatini tekshirish natijalari bo'yicha hisobot beradi.

Hech bo'lmaganda auditning maqsadi va ob'ektlari, ichki auditning hajmi, aniqlangan muammolar va kamchiliklar, shuningdek har bir muammo bo'yicha tavsiyalar mavjud auditorlik xulosasi auditdan so'ng darhol tayyorlanishi kerak.

27. Kuzatuv kengashi va Bank Boshqaruvi ichki audit xizmati va boshqa ichki nazorat organlari ishlarining natijalari samaradorligini ichki audit (boshqa ichki nazorat organlari) ma'lumotlaridan foydalangan holda kuchaytirishi va xodimlarning ichki audit (boshqa ichki nazorat organlari) tavsiyalariga rioya qilishlarini ta'minlashi kerak. ularni amalga oshirish shartlari.

28. Bankning ichki nazorat tizimini monitoring qilish ichki nazorat organlarining ish sifatini baholash, ichki nazorat tizimining o'z vazifalarini bajarilishini ta'minlash qobiliyatini aniqlash va aniqlangan xatolarning mohiyatini aniqlash maqsadida amalga oshiriladi. Ichki nazorat organlarining ishini davriy baholash: aksiyadorlarning umumiy yig'ilishi (Audit komissiyasi), Kuzatuv kengashi (ichki audit xizmati, bank tavakkalchiligini boshqarish bo'limi), Boshqaruv (ichki nazorat bo'limi) tomonidan taqdim etilgan hisobotlarni ko'rib chiqish orqali amalga oshiriladi.

VII. Ichki nazoratning protseduralari va usullari

29. Bankning ichki nazorat tartib-qoidalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Bank boshqaruvining turli darajalarida o'zaro bog'liq va izchil maqsad va vazifalarni belgilash;

- Bank maqsadlariga erishishga xalaqit berishi mumkin bo'lgan va mavjud operatsion, moliyaviy, strategik va boshqa xavflarni aniqlash va tahlil qilish;
- ichki nazoratning muhim tarkibiy qismlarini baholash;
- biznes-jarayonlar, tarkibiy bo'linmalarning ichki nazorati tizimining samaradorligini baholash;
- moliyaviy va boshqa ma'lumotlarni oldingi davrlar uchun taqqoslanadigan ma'lumotlar bilan yoki operatsiyalarning kutilayotgan natijalari bilan solishtirganda ko'rib chiqish;
- hodisalarni, operatsiyalarni va bitimlarni hisobga olishning tegishli usullaridan foydalanish;
- aktivlarning saqlanishini tekshirish;
- ichki nazorat protseduralarining tegishli hujjatlari;
- ichki nazorat tizimining sifatini doimiy ravishda baholash;
- bankning barcha xodimlariga ichki nazorat sohasidagi majburiyatlarini etkazish;
- Bank xodimlari o'rtasida asosiy majburiyatlarni taqsimlash (shu jumladan bitimlarni tasdiqlash va tasdiqlash, bitimlarni hisobga olish, resurslarni berish, saqlash va olish, operatsiyalarni tahlil qilish va tekshirish);
- faqat tegishli vakolatlarga ega bo'lgan shaxslar tomonidan operatsiyalarni tasdiqlash va bajarish;
- ichki nazorat maqsadlariga erishish uchun zarur bo'lgan boshqa protseduralar.

30. Ichki nazorat protseduralarini amalga oshirishda tekshirish, kuzatish, tasdiqlash, qayta sanash usullari, shuningdek ichki nazorat protseduralarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan boshqa usullar qo'llaniladi.

31. Vakolatlarning taqsimlanishi ustidan nazorat bitimlar va bitimlar bo'yicha manfaatlar to'qnashuvining oldini olish maqsadida amalga oshiriladi. Bank operatsiyalari va boshqa operatsiyalarni amalga oshirishda xatarlarni minimallashtirish va minimallashtirish uchun "to'rt ko'z" tamoyiliga rioya qilish zarur, u quyidagilardan iborat:

- majburiyatlarni ajratish, qaror qabul qilish va operatsiyani bitta shaxs tomonidan amalga oshirish imkoniyatini istisno qilish;
- operatsiyalarni o'zaro tekshirish;
- faol operatsiyalarni ikki tomonlama boshqarish;
- ikkita imzoni o'z ichiga olgan hujjatlarni bajarish uchun qabul qilish (ijro va nazorat).

32. Avtomatlashtirilgan axborot tizimlari va texnik vositalar ustidan ichki nazorat umumiy nazorat va dasturiy boshqaruvdan iborat.

Avtomatlashtirilgan axborot tizimlarini umumiy boshqarish kompyuter tizimlarini (asosiy kompyuterni, mijoz-server tizimini va oxirgi foydalanuvchilarning ish joylarini va boshqalarni boshqarish) boshqarish imkonini beradi, bu esa uzluksiz va uzluksiz ishlashni ta'minlash uchun amalga oshiriladi.

Umumiy nazorat ma'lumotlarni zaxiralash (nusxalash) protseduralari va avtomatlashtirilgan axborot tizimlari funktsiyalarini tiklash protseduralari, avtomatlashtirilgan axborot tizimlaridan foydalanish uchun vaqt o'tishi bilan yordam berish, shu jumladan dasturiy ta'minotni olish, ishlab chiqish va texnik xizmat ko'rsatish qoidalarini belgilash va jismoniy kirish xavfsizligini nazorat qilish tartib-qoidalaridan iborat.

Dastur nazorati amaliy dasturlarga kiritilgan avtomatlashtirilgan protseduralar, shuningdek, bank operatsiyalari va boshqa operatsiyalarni qayta ishlashni boshqaruvchi qo'lda protseduralar (boshqaruv tahrirlash, kirishni mantiqiy boshqarish, ma'lumotlarni ichki zaxiralash va tiklash protseduralari va boshqalar) orqali amalga oshiriladi.

Boshqaruv organlari Bank ichki hujjatlarda axborot faoliyatini boshqarish tartibini va qoidalarini, shu jumladan ruxsatsiz kirishdan, maxfiy ma'lumotlarni tarqatish va ulardan foydalanish tartibini himoya qiladi.

IX. Yakuniy qoidalar

33. Ushbu Nizom, shuningdek unga kiritilgan o'zgartishlar aksiyadorlarning umumiy yig'ilishining qarori bilan tasdiqlanadi.

34. Ushbu Nizomga qo'shimchalar va o'zgartirishlar Bank Kuzatuv Kengashi a'zolarining, Bankning tashqi auditorining, Bankning Taftish komissiyasining, Bankning ichki audit xizmati va Boshqaruv raisining taklifiga binoan amalga oshiriladi.

35. Agar O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari va me'yoriy hujjatlaridagi o'zgarishlar natijasida ushbu Nizomning ayrim moddalari ularga zid bo'lsa, ushbu moddalar o'z kuchini yo'qotadi va ushbu Nizomga o'zgartirishlar kiritilgunga qadar, Bank O'zbekiston Respublikasining qonunlari va normativ hujjatlariga rioya qiladi.